

Шматко К.А.

аспірант кафедри економіки підприємства
Запорізька державна інженерна академія
ep.zgia@gmail.com

ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ ЯК ПОКАЗНИК ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

Шматко К.А. Фінансові результати страхової компанії як показник діяльності суб'єкта господарювання. Доходи і витрати, поряд з фінансовими результатами (прибуток і збиток) є найважливішими показниками діяльності підприємства та основними елементами звіту про фінансові результати. Фінансові результати діяльності підприємства визначаються шляхом зіставлення доходів і відповідних витрат. Саме тому правильна постановка обліку доходів і витрат є одним з головних елементів організації бухгалтерського обліку підприємства.

Шматко Е.А. Финансовые результаты страховой компании как показатель деятельности субъекта хозяйствования. Доходы и расходы, наряду с финансовыми результатами (прибыль и убыток) являются важнейшими показателями деятельности предприятия и основными элементами отчета о финансовых результатах. Финансовые результаты деятельности предприятия определяются путем сопоставления доходов и соответствующих им расходов. Именно поэтому правильная постановка учета доходов и расходов является одним из главных элементов организации бухгалтерского учета предприятия.

Shmatko E.A. The financial results of the insurance company as an indicator of the economic entity. Income and expenses, along with the financial results (profit and loss) is an important indicator of the company and the basic elements of the statement of financial performance. The financial results of the company are determined by comparing the revenue and corresponding costs. That's why a correct statement of income and expenditure is a major element of the accounting organization of the enterprise.

Визначення фінансового результату діяльності страхової компанії ускладнюється через специфіку та розмаїття наданих нею послуг. Продукт, «вироблений» страховими організаціями, - це фінансова послуга, суть якої полягає у фінансуванні ризику страхувальника, тобто у наданні певної суми грошових коштів у разі реалізації даного ризику. Діяльність страховика заснована на принципі інверсії. Слово «інверсія» означає зворотній. Інверсія в страхуванні означає, що оплата страхової послуги передуює фактом надання страхового захисту. Відповідальність страховика за договором настає, як правило, з моменту сплати та інкасації страхової премії, а її реалізація з точки зору майбутніх виплат визначається імовірнісним характером подій, прийнятих

на страхування, і тимчасової розкладкою можливого збитку. У багатьох випадках дія договорів страхування виходить за рамки звітного періоду. Певна частина відповідальності страховиків за діючими договорами переноситься на майбутні періоди.

У страхуванні фінансовий результат може розглядатися в двох аспектах:

- нормативний прибуток, або прибуток у тарифах;
- прибуток як кінцевий фінансовий результат [3, С.20].

Величина прибутку як кінцевого фінансового результату діяльності страхової організації залежить від багатьох факторів. Їх вплив оцінюється в результаті аналізу фінансово-господарської діяльності. На прибуток страховика істотний вплив мають результати його інвестиційної діяльності. За деякими ризиковими видами страхування прибуток від інвестицій може бути джерелом поповнення відсутніх страхових резервів для відшкодування збитків. Прибуток від інвестицій служить страховику в якості фінансового джерела збільшення власного капіталу та розвитку страхової справи.

Показники, що характеризують фінансові результати діяльності страхової організації, являють собою вихідну інформацію для генерального менеджменту. Вони дозволяють виявити малоефективні та збиткові види страхування визначити напрямки підвищення їх ефективності [1, С.71].

Поряд з показниками прибутку фінансова діяльність страхової організації може бути охарактеризована іншими показниками. Серед них виділяються абсолютні та відносні показники.

До абсолютних належать такі показники обсягів наданих послуг:

1. Число укладених договорів. Цей показник застосовується для характеристики страхового портфеля та ступеня охоплення страхового поля, попиту на страхову послугу, визначення місця страхової організації на страховому ринку. Дані аналізуються в порівнянні, в динаміці.

2. Страхова сума застрахованих об'єктів. Розглядаються сукупна величина та середня страхова сума на один договір. Даний показник характеризує обсяг відповідальності, прийнятої на себе страховиком.

3. Виплати страхового відшкодування. Показник характеризує обсяг виконаної відповідальності та справжній рівень платоспроможності страхової організації. Виплати страхового відшкодування залежать від фактичної збитковості звітного року. Поряд із загальними сумами виплат розраховуються середні показники. Важливим моментом фінансового аналізу є визначення відхилень фактичних розмірів виплат від планових і встановлення причин цих відхилень: чи є вони систематичними або випадковими.

4. Обсяг отриманих страхових платежів (премій) показує обсяг поточних фінансових коштів, якими володіє страхова організація для ведення страхової діяльності. Цей показник визначається в цілому по страховій компанії, за окремими видами страхування та у розрахунку на один договір. Аналіз обсягів отриманих страхових премій, проводиться в двох аспектах. По-перше, визначаються темпи зростання страхових премій у динаміці, що свідчить про зміну обсягів страхової діяльності. По-друге, обсяг отриманих страхових премій порівнюється зі страховими виплатами.

5. Обсяги доходів і витрат. Розглядаються в динаміці. При цьому вивчаються склад, структура, фактори збільшення (зниження). Наприклад, виявляються фактори зростання витрат на ведення справи, їх залежність від зміни чисельності працівників і середньої заробітної плати.

6. Обсяг страхових резервів. Розглядаються їх динаміка, склад, структура відповідальності. Цей показник застосовується для оцінки платоспроможності страхової організації [2, С.57].

Відносні показники, що характеризують фінансові результати:

1. Рентабельність. Розраховується як у цілому по страховій організації, так і за окремими видами страхування. Загальний показник рентабельності визначається подвійним чином: як відношення балансового прибутку до власного капіталу, або як відношення прибутку від страхової діяльності до суми витрат і відрахувань по ній. Ці два показники є аналогами, застосовуються в практиці фінансового аналізу показників рентабельності виробництва та рентабельності продукції. За окремими видами страхування рентабельність може бути визначена шляхом порівняння прибутку, отриманого від відповідного виду страхування, зі страховою сумою або з величиною отриманих внесків.

1. Окремо може бути визначена рентабельність інвестиційної діяльності страхової організації. Вона розраховується шляхом віднесення інвестиційного доходу до суми страхових резервів .

2. Рентабельність активів обчислюється на основі порівняння чистого прибутку до середньорічної вартості активів.

3. Норматив виплат за видами страхування. Порівнюється норматив виплат, закладений у тарифі, із фактичним рівнем виплат, який визначається як відношення фактичних виплат до зібраних страхових премій.

4. Рівень витрат. Порівнюються витрати страхової організації з обсягом зібраних страхових премій. Відношення страхових виплат і витрат на ведення справи до суми зібраних страхових внесків визначає коефіцієнт збитковості. Рівень накладних витрат характеризується відношенням виплачених комісійних до загальної суми страхових внесків.

5. Структура прибутку. Визначається на основі порівняння прибутку від страхової діяльності з прибутком від страхової діяльності [4, С.66].

У світовій практиці аналізу господарської діяльності страхових компаній використовуються різні методики рейтингової оцінки страхових компаній. У їх основі лежать відносні показники, що характеризують прибутковість і ліквідність, зокрема відношення:

- поточних активів до поточних пасивів;
- грошових коштів до поточних пасивів. Цей показник не є настільки важливим для страхових компаній, але його зниження може служити сигналом для продажу або збільшення інвестицій. Якщо коефіцієнт низький, то це свідчить про те, що страхова компанія «перевклала» кошти;
- частки перестраховиків у погашенні збитків до загальної суми здійснених виплат за страховими подіями;
- інвестиційного доходу до величини чистих активів;

- активів до величини власного капіталу. Показує рівень участі власних коштів в інвестуванні страхових компаній;
- зобов'язань до власного капіталу. Показує рівень залежності страховика від позикових коштів;
- власного капіталу до суми отриманих премій. Показує рівень власної відповідальності страховика за прийнятими ризиками .

Цими показниками не вичерпується арсенал інструментів, що використовуються при оцінці результатів фінансово-господарської діяльності страхових організацій.

Аналіз ефективності фінансової діяльності передбачає порівняння фактичних результатів, досягнутих протягом певного періоду, з планованими. У зв'язку з цим особлива увага приділяється питанням фінансового планування, і перш за все плануванню прибутку. Вітчизняна практика страхування передбачає планування прибутку лише при розрахунку тарифу на страхову послугу та передбачуваних витрат на просування нового страхового продукту [5, С.308].

Зарубіжні страхові компанії складають так званий бюджет, що включає основні прогностичні показники за видами страхування. За своїм змістом бюджет являє собою проект річного звіту діяльності страховика (балансу). Невиконання статей бюджету та відхилення фактичних фінансових результатів від очікуваних піддаються ретельному аналізу з виявленням причин цих відхилень. Виконання цих робіт є функцією відділів внутрішнього аудиту страхових компаній.

Список літератури:

1. Мильников В.Б. Уникнення фінансових ризиків страхової організації. / В.Б. Мильников // Страховий вісник. - №5 .- 2005 .- 71-73с.
2. Орланюк – Маліцкая Л.А. Платоспроможність страхової організації./ Л.А. Орланюк – Маліцкая .- 2007.- 57с.
3. Шинкаренко І.Е. Фінансові результати від страхової діяльності. / І.Е. Шинкаренко // Страхова справа.- №3.-2004.- 20-24с.
4. Баскаков В.М.Страхова статистика: стан і перспективи, Надійність та контроль якості./ В.М. Баскаков, А.Ю. Шупляков // Страхова справа. - №1.- 2008 .- 66-69с.
5. Архипов А.П. Страхування. Сучасний курс. - М.: "Фінанси та статистика" / А.П. Архипов, В.Б. Гомелля, Д.С. Туленти // 2006. – 415с.

Ключові слова: страхування, стратегічний розвиток, прибуток, збиток.

Ключевые слова: страхование, стратегическое развитие, прибыль, убыток.

Key words: insurance, strategy development, profit, loss.

Надійшла до редакції 31.01.2013 р.